

'InZicht' licht u in over nieuwe boeken, congressen en lezingen in taalkundig Nederland en België. Vermelding in deze rubriek betekent niet dat de redactie ze aanbeveelt. Voor een zo volledig mogelijk beeld hebben wij ook uw hulp nodig. Weet u iets waarvan u denkt dat het in deze rubriek thuishoort, meld het ons dan. Verschijningsdata en prijzen onder voorbehoud.

Engels en Nederlands

Het Engels en het Nederlands zijn twee blaadjes aan dezelfde tak. Het zijn allebei Germaanse talen, en ze zijn nauw aan elkaar verwant. Dat blijkt uit de uitspraak en de zinsbouw, maar vooral uit de woordenschat. Veel Engelse woorden lijken heel veel op Nederlandse (*green - groen, red - rood*), of zijn er zelfs identiek aan (*hand, arm*). In zijn boek *Verholen verwanten* gaat voormalig docent Engels Leo Van Huyck nader in op deze familiegelegenheid op woordniveau.

Wat hij in beeld wil brengen, zijn de woorden met een gezamenlijke Germaanse oorsprong, de woorden die de twee talen van oudsher met elkaar gemeen hebben, en die verdeelt hij weer in twee groepen. De eerste bevat woorden die (nagenoeg) dezelfde vorm hebben en (nagenoeg) dezelfde betekenis. Men denke aan *bee - bij, eel - aal, chin - kin, birch - berk, find - vinden, file - vijl, see - zien, sheep - schaap* en *young - jong*.

De tweede groep krijgt de meeste aandacht, omdat daar het meest over te vertellen is: woorden die weliswaar in vorm nog wel overeenkomen, maar die door de eeuwen heen in betekenis zijn gaan verschillen. Opmerkelijke voorbeelden daarvan zijn *harvest - herfst, bladder - blaar, clean - klein, town - tuin, starve - sterven, spire - spier, sparrow - sperwer, witch - wikkens, pretty - prettig, rope - reep, pig - big, heavy - hevig* en *glad - glad*. Het zijn allemaal woorden met een verhaal(tje): de 'verholen verwanten' uit de titel van het boek – nog steeds familie, maar een beetje van elkaar vervreemd.

Dat de woordenschat van het Engels en die van het Nederlands elkaar overlappen, komt niet alleen door hun verwantschap. In de loop van de tijd hebben de talen ook veel dezelfde woorden overgenomen uit andere talen (*dictator, perfect*), maar deze woorden blijven in *Verholen verwanten* buiten beschouwing. Desondanks heeft Van Huyck nog wel een hoofdstuk gewijd aan Engelse ontleningen aan het Nederlands, zoals *booze, cookie, snoop, tram, trade, spook* en *walrus*.

Verholen verwanten. Verwantschap tussen woorden in het Nederlands en het Engels is een uitgave van Acco en kost € 24,50 (gelijmd, 137 blz.). ISBN 978 90 334 8042 3

FRANSE KEUKENTAAL

De Nederlandse vertaalster Marion Everink woont al vele jaren in Frankrijk en heeft al een paar publicaties op haar naam waarin ze vertelt over haar wederwaardigheden met de voor buitenlanders zo lastige finesses van de Franse taal.

Haar nieuwste boek, *Ratjetoe*, behandelt de Franse 'cuisine' en de culinaire cultuur. Everink geeft hierin vertalingen en verklaringen van allerhande keukentermen en culinaria, en vult die aan met weetjes, anekdotes en hier en daar een recept. *Ratjetoe* is dan ook geen lexicon, maar een lees- en kijkboek voor wie zijn keuken-Frans en zijn kennis van de Franse keuken wil vergroten.

Ratjetoe en andere (wetenswaardigheden uit de Franse taalkeuken is een uitgave van Scriptum en kost € 24,50 (gebonden, 160 blz.).

ISBN 978 90 5594 740 9

KLASSIEKE MUZIEK

Ignace Bossuyt, emeritus hoogleraar musicologie, maakt in zijn boek *Van noten en tonen* de lezer wegwijs in de belangrijkste begrippen en terminologie van de klassieke muziek. Het boek bestaat uit een encyclopedisch deel, waarin muzikale basisbegrippen als melodie, maat, tempo, akkoorden, tonaliteit en dynamiek wat uitgebreider uit-

gelegd worden, en een lexicon, waarin zo'n zevenhonderd muziektermen kort omschreven worden – van *a* en *a capella* tot *zarzuela* en *zoppa*.

Van noten en tonen. Wegwijs in muzikale begrippen is een

uitgave van het Davidsfonds en kost € 17,50 (gelijmd, 132 blz.). ISBN 978 90 5826 724 5

JANNENBOEK

Jan is al lang niet meer de populairste jongensnaam van Nederland, maar de naam weet

zich wel te handhaven tussen alle Wesleys, Lucassen, Larsen en Tims. Taalkundige Wim Daniëls is daar blij om en brengt in *Lang leve Jan!* een eerbetoon aan deze oer-Hollandse naam. In dit boekje gaat het alleen maar over Jannen en Jantjes: de herkomst en verspreiding van de naam, samenstellingen (Jan-Joost) en buitenlandse varianten, en verder over allerlei varia, zoals bekende Jannen, 'Jan' in achternamen, "vloeken en spotten met Jan" en "het Janste Jannenboek" (*Jan, Jantjetje en hun jongste kind* van Potgieter). Het boek is met veel plaatjes

geïllustreerd. Eerder, in 2009, publiceerde Daniëls al een vergelijkbaar boekje over de voornaam Wim.

Lang leve Jan! 'Ja, Jan was, is en zal er zijn' is een uitgave van Kuux Media en kost € 9,90 (ingenaaid, 60 blz.). Bestelinformatie: www.kuux.nl. ISBN 978 94 91050 01 5

GRONINGSE COLUMNS

Ter gelegenheid van het twaalfenhalfjarig bestaan van het Bureau Groninger Taal en Cultuur bundelden de vorige en de huidige streektaalfunctionaris van de provincie Groningen, Siemon Reker

en Martin Hillenga, vijftig columnachtige notities over allerlei onderwerpen die te maken hebben met de Groningse taal en cultuur. Onderwerpen die aan bod komen zijn onder meer Grogels (Gronings Engels), Groninger koek, Ina Boudier-Bakker (die zich in Groningen niet thuis voelde), monosyllabische achternamen (zoals Bik, Bok, Bos en Bus), de Groningse uitspraak, en allerlei (al dan niet archaische) woorden en uitdrukkingen.

Taal en tekens. Van Albert Negenoo tot Welcome 2 Grunn is verschenen bij In Boekvorm Uitgevers en kost € 10,- (ingenaaid, 108 blz.).

ISBN 978 90 77548 73 8

■ TAALBELEID BASISSCHOLEN

De taalleerdoelen voor basisschoolleerlingen zijn vast omschreven, maar wat niet is vastgelegd, is hoe je als leerkracht die doelen bereikt. Daarom kan een taalbeleidsplan scholen en leerkrachten goed van pas komen. In zo'n beleidsplan kun je reguleren hoe je taalkennis aanbiedt, maar ook hoe je de taalontwikkeling van leerlingen toetst en evalueert, en hoe je gesignaleerde achterstanden aanpakt. Daarnaast kun je in zo'n plan aandacht besteden aan meertaligheid, omgangstaal en ouderparticipatie. In het *Handboek taalbeleid basisonderwijs* wordt besproken welke onderwerpen voor taalbeleid in aanmerking komen, hoe je voor al dit soort zaken een taalbeleid ontwikkelt, en hoe je dit kunt vastleggen in een taalbeleidsplan. Het boek bevat veel praktijkvoorbeelden, en het wordt ondersteund met een website waar achtergrondinformatie en meer praktijkvoorbeelden te vinden zijn.

Handboek taalbeleid basisonderwijs van Kris Van den Branden is een uitgave van Acco en kost € 30,- (ingenaaid, 296 blz.).

ISBN 978 90 334 7928 1

■ CONFERENTIE OVER TECHNISCHE COMMUNICATIE

De STIC (Specialisten in Technische Informatie en Communicatie) is een vereniging voor mensen die werkzaam zijn op het gebied van schriftelijke en visuele communicatie, 'information- en interaction-design', multimedia en onderwijskunde. De vereniging houdt op 11 november in Amsterdam een najaarsconferentie met als titel 'Technische communicatie: ongekend veelzijdig?', over nieuwe ontwikkelingen en toepassingsmogelijkheden van technische communicatie. Leden van Onze Taal betalen de STIC-ledenprijs van € 49,50. Meer informatie: www.stic.nl.

EN VERDER

■ *De taal der spreuken*. Fantasy-roman over een magiër die niet kan spellen. Auteur Blake Charlton is zelf dyslectisch (maar vertaler Emmy van Beest niet). Luitingh Fantasy, € 19,95 (gebonden, 384 blz.).

ISBN 978 90 245 3247 6

■ *Check je webtekst. Schrijf heldere, pakkende en vindbare content* van Eric Tiggeler. Compacte schrijfhulp met tips en checklists voor het schrijven van teksten voor websites. Sdu, € 12,50 (ingenaaid, 102 blz.).

ISBN 978 90 12 58215 5

■ *Academic Writing in the Humanities and Social Sciences* van Kristin Blanpain. Schrijfhulp Engels voor alfa- en gammawetenschappers. Acco, € 32,- (ingenaaid, 215 blz.).

ISBN 978 90 334 6113 2

